

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.411.3.5.2025

**Pan
Piotr Bujak
Burmistrz Głogówka
Urząd Miejski w Głogówku
ul. Rynek 1
48-250 Głogówek**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/25/002 – Realizacja zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej przez wybrane gminy województwa opolskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Głogówku, ul. Rynek 1, 48-250 Głogówek ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Bujak, Burmistrz Głogówka, od 4 listopada 2018 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania podejmowane w celu realizacji ochrony przeciwpowodziowej przez wybrane gminy województwa opolskiego
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ , z uwzględnieniem zagadnień sprzed tego okresu, mających wpływ na ocenę kontrolowanego okresu
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Agnieszka Broszczak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LOP/100/2025 z 25 września 2025 r. 2. Remigiusz Rutkowski, doradca prawny, legitymacja służbowa nr 22266

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Czynności kontrolne zakończono 16 grudnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd, pod względem formalnym, nie był w pełni przygotowany do realizacji ochrony przeciwpowodziowej na terenie Gminy Głogówek⁶.

W Urzędzie obowiązywały dokumenty planistyczne, takie jak Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Głogówek⁷ oraz Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla Gminy Głogówek⁸, zawierające elementy umożliwiające niezwłoczne podejmowanie działań w sytuacji wystąpienia powodzi.

PZK nie był jednak spójny z Planem operacyjnym w zakresie określenia miejscowości objętych zagrożeniem powodziowym oraz nie zawierał aktualnych danych o stanie wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego. Ponadto aktualizacja ww. planu w zakresie dotyczącym wykazu sił i środków nie była dokonywana z częstotliwością wynikającą z porozumień zawartych z podmiotami zewnętrznymi⁹.

W Urzędzie przez cały okres objęty kontrolą funkcjonował gminny magazyn przeciwpowodziowy. Sprzęt znajdujący się w magazynie (m.in. nagrzewnice i generatory ozonu) był sprawny, a pozostały asortyment (m.in. worki na piasek i wiadra plastikowe) stanowiący jego wyposażenie znajdował się w bardzo dobrym stanie wizualnym i był zdalny do użytku. Nie sporządzono jednak analizy zapotrzebowania na sprzęt / wyposażenie niezbędne w przypadku zagrożenia powodziowego w Gminie, co w ocenie NIK świadczyło o nie w pełni rzetelnej realizacji zadania wynikającego z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹⁰. Dodatkowo nierzetelnie prowadzona była ewidencja stanu wyposażenia ww. magazynu, gdyż nie odpowiadała ona stanowi faktycznemu stwierdzonemu w toku oględzin.

W przypadku pięciu spośród siedmiu skontrolowanych odcinków rowów przydrożnych i melioracyjnych Gmina prawidłowo zapewniła ich drożność. Odstępstwo stwierdzono na dwóch odcinkach¹¹, gdzie rowy porośnięte były roślinnością lub zalegały w nich ścięte drzewa i krzewy.

Urząd skutecznie realizował przedsięwzięcia finansowane m.in. ze środków zewnętrznych, celem poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, a polegające na doposażaniu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych¹². Gmina posiadała również przez cały okres objęty kontrolą ubezpieczenie mienia komunalnego od skutków powodzi.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Gmina.

⁷ Dalej: PZK.

⁸ Dalej: Plan operacyjny.

⁹ Porozumienia z trzema podmiotami zewnętrznymi, o współpracy w zakresie odpłatnego wykonania usług z wykorzystaniem specjalistycznego ciężkiego sprzętu w sytuacjach kryzysowych – wystąpienia klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

¹⁰ Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, ze zm.

¹¹ W Raclawicach Śląskich w pobliżu boiska sportowego oraz w miejscowości Mochów, w pobliżu wjazdu na drogi gruntowe przy posesji 54 (tylna część zabudowań gospodarczych wsi).

¹² Dalej: OSP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania podejmowane w celu realizacji zadań gminy z zakresu ochrony przeciwpowodziowej

Opis stanu faktycznego

1. Plan operacyjny został opracowany w 2018 r. i zatwierdzony przez Burmistrza. Dokument ten podlegał aktualizacji w 2018 r.¹³, w 2019 r.¹⁴, w 2023 r.¹⁵, w 2024 r.¹⁶ oraz w 2025 r.¹⁷, Aktualizacje dotyczyły m.in.: zmiany danych formalnych, takich jak podstawy prawne, dane teleadresowe jednostek organizacyjnych Gminy, dane sołtysów czy prezesów jednostek OSP. Ponadto w 2023 r. dokonano zmiany stanu wody ostrzegawczego / alarmowego a w 2024 r. zmieniono wykaz sprzętu ratunkowego.

Burmistrz wyjaśnił: (...) *Zakres zadań i procedur zawartych w planie nie wymagał istotnych modyfikacji, ponieważ jego założenia zostały opracowane w oparciu o doświadczenia wyniesione z powodzi z 1997 r. oraz późniejszych lokalnych podtopień. W ocenie gminy, dotychczasowy plan uwzględniał kluczowe zagrożenia i procedury reagowania, co sprawiało, że nie było konieczności wprowadzania znaczących zmian merytorycznych w zakresie działań operacyjnych.*

(akta kontroli str. 262-269, 543-544)

W zakresie obejmującym zawarcie w Planie operacyjnym założeń dotyczących planowanych do podjęcia przed pojawieniem się zagrożenia działań, których celem byłoby dążenie do ograniczania strat na wypadek wystąpienia powodzi, Burmistrz wyjaśnił: (...) *W planie operacyjnym w części dot. prawnych aspektów ochrony przeciwpowodziowej opisano ogólne założenia dot. działań podejmowanych przed pojawieniem się zagrożenia zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi. W części operacyjnej zawarto zaś działania Burmistrza – Szefa GZZK, jakie podejmuje w związku z zagrożeniem powodzią.*

(akta kontroli str. 318, 543-612, 625-626)

2. W zakresie korzystania przy opracowywaniu Planu operacyjnego z informacji przekazywanych przez inne jednostki administracji publicznej i instytucje, takie jak na przykład sąsiednie gminy, gminy leżące w zlewni danej rzeki, powiaty, województwo, jednostki organizacyjne Wód Polskich, jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Burmistrz wyjaśnił: (...) *Wszelkie aktualizacje planu są dokonywane z uwzględnieniem danych i zaleceń przekazywanych przez właściwe jednostki administracji publicznej i instytucje, takie jak m.in. jednostki organizacyjne Wód Polskich, Ochotnicze Straże Pożarne, czy też Policja. W razie potrzeby konsultujemy również zapisy dokumentu z instytucjami posiadającymi wiedzę specjalistyczną w zakresie gospodarki wodnej i zagrożeń powodziowych. W podobny sposób powstawał w 2018 r. plan ochrony przed powodzią w jego pierwotnej wersji. Celem takich działań jest zapewnienie aktualności i spójności planu z obowiązującym stanem prawnym oraz jego adekwatności do występujących zagrożeń. (...) W wyniku konsultacji z innymi jednostkami zostały pozyskane i uwzględnione w Planie*

¹³ Wprowadzono jedną zmianę.

¹⁴ Wprowadzono jedną zmianę.

¹⁵ Wprowadzono trzy zmiany.

¹⁶ Wprowadzono cztery zmiany.

¹⁷ Wprowadzono jedną zmianę.

określone dane, w szczególności: – dane teleadresowe instytucji i służb współpracujących w ramach systemu zarządzania kryzysowego, – wykaz rzek, cieków i zbiorników wodnych administrowanych przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu (obecnie Wody Polskie), – dane teleadresowe jednostek organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, właściwych terytorialnie dla obszaru gminy. (...) W Planie operacyjnym (...) uwzględniono istniejące urządzenia wodne służące ochronie przez powódź, znajdujące się na terenie gminy, tj. wały przeciwpowodziowe zlokalizowane wzdłuż rzeki Osobłogi oraz Kanału Ulgi Osobłogi. Obiekty te należą do infrastruktury zarządzanej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i stanowią istotny element zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Burmistrz wyjaśnił ponadto: (...) Przy dotychczasowych aktualizacjach planu gminnego nie zachodziła potrzeba konsultowania jego treści z planem powiatowym, ponieważ wprowadzone zmiany miały wyłącznie charakter porządkowy i dotyczyły aktualizacji danych teleadresowych, personalnych lub podstawy prawnej, bez wpływu na strukturę lub zakres działań wymagających uzgodnienia na poziomie powiatu.

Plan operacyjny nie zawierał odniesień do Planu przeciwdziałania skutkom suszy¹⁸.

(akta kontroli str. 262-265, 267-269)

3. Plan operacyjny zawierał elementy umożliwiające niezwłoczne podejmowanie skoordynowanych działań w sytuacji wystąpienia powodzi, takie jak: 1/ identyfikację zagrożeń, 2/ ustalenie zakresu działań oraz uczestników takich działań, 3/ zasady współpracy pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, 4/ zasady ostrzegania przed zagrożeniem. W treści ww. planu wskazano, że jego zapisy nie odnoszą się do następujących obszarów zarządzania kryzysowego, jak m.in.: kierowanie działaniami i kontrola tych działań, zarządzanie sił i środków, zabezpieczenie logistyczne tych działań, działania ratownicze, łączność, ewakuacja, opieka społeczna i medyczna, które w czasie powodzi prowadzone są zgodnie z zasadami zawartymi w PZK.

W ww. planie nie ujęto powierzchni obszarów zagrożonych powodzią w zależności od rodzaju zagrożenia, wyników inwentaryzacji budynków i infrastruktury znajdujących się na obszarach zagrożonych oraz harmonogramu działań z szacunkowymi kosztami i potencjalnymi źródłami finansowania.

Burmistrz wyjaśnił: (...) W planie operacyjnym (...) nie ujęto: – powierzchni obszarów zagrożonych powodzią – zostały wymienione miejscowości, które mogą być zalane w czasie powodzi oraz załączono mapę z zaznaczeniem terenu zagrożonego powodzią w przypadku wylania rzeki Osobłogi, – wyników inwentaryzacji budynków i infrastruktury znajdujących się na obszarach zagrożonych – brak było takich wyników. Została ona w pewien sposób sporządzona po powodzi w 2024 r., w postaci protokołów szacowania strat w budynkach mieszkalnych i gospodarstwach rolnych, – harmonogramu działań z szacunkowymi kosztami i potencjalnymi źródłami finansowania – brak było harmonogramu z kosztami. Każda powódź rzeki rządzi się swoimi prawami i zawsze występują nieprzewidziane zdarzenia, więc trudno potraktować odrębne sytuacje tym samym szablonem. Pierwszym i głównym źródłem finansowania wszelkich działań

¹⁸ O którym mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. poz. 1615).

przeciwpowodziowych jest zawsze budżet gminy. Dopiero w miarę rozwoju sytuacji, jeszcze w trakcie po powodzi włącza się wsparcie ze strony darczyńców (inicjatywy społeczne są zwykle najszybsze, gdyż mniej sformalizowane), a zwykle już po powodzi, ze sporą bezwładnością – organów państwa.

(akta kontroli str. 318, 543-612, 626)

W Planie operacyjnym zostały ujęte porozumienia zawarte 19 sierpnia 2008 r. z trzema podmiotami zewnętrznymi, o współpracy w zakresie odpłatnego wykonania usług z wykorzystaniem specjalistycznego ciężkiego sprzętu w sytuacjach kryzysowych – wystąpienia klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska. Zgodnie z tymi dokumentami strony zobowiązały się do aktualizowania, co najmniej raz w roku wykazu sił i środków (załącznik nr 1 do porozumień) lub niezwłocznie po dokonaniu w nim zmian. Stwierdzoną nieprawidłowość w zakresie braku aktualizacji wykazu z wymaganą częstotliwością opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 543-612)

4. PZK został zatwierdzony przez Starostę Prudnickiego 7 sierpnia 2015 r.¹⁹ W kontrolowanym okresie PZK został dwukrotnie zaktualizowany, tj. w 2023 r. ujęto w nim standardową procedurę operacyjną dotyczącą reagowania na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i zjawisk śnięcia ryb a w 2024 r. zaktualizowano załączniki do PZK, tj. zarządzenia Burmistrza: a/ w sprawie ogłoszenia i odwołania pogotowania przeciwpowodziowego na terenie miasta i gminy Głogówek, b/ w sprawie ogłoszenia i odwołania alarmu przeciwpowodziowego, c/ w sprawie zarządzenia i odwołania ewakuacji na terenie Gminy Głogówek²⁰. Natomiast nie przeprowadzono aktualizacji PZK w zakresie stanu wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego, co stanowiło nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 315, 428-542)

W PZK wskazano powódź jako zagrożenie, któremu przypisano poziom czwarty ryzyka (poważne zagrożenie). W PZK jako zagrożone powodzią ujęto osiem miejscowości: Dzierżysławice, Raclawice Śląskie, Mochów, Leśnik, Rzepce, Kierpień, Głogówek, Głogowiec. Określenie obszaru zagrożonego było niespójne z zapisami Planu operacyjnego, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 315-316, 428, 439-440, 543, 550-551, 624)

W PZK określono zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w trakcie powodzi, zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz przedsięwzięcia na wypadek powodzi (w tym w zakresie: monitorowania, trybu uruchamiania niezbędnych sił i środków, procedur reagowania kryzysowego, określających sposób postępowania w przypadku wystąpienia powodzi oraz współdziałania między uczestnikami w realizacji przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowej). W dokumencie tym uregulowano również kwestię zasad informowania ludności o zagrożeniach i sposobów postępowania na wypadek zagrożeń. W PZK określono organizację

¹⁹ Pismo znak Or-X.5531.42.2015.

²⁰ Zmiany te nie odnotowano w arkuszu aktualizacji planu.

ewakuacji z terenów zagrożonych. Ponadto wskazano, że zadania z zakresu ewakuacji realizowane są przez Burmistrza w oparciu o opracowany *Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności II stopnia Gminy Głogówek*²¹. W PZK ujęto zapis, że na podstawie przeprowadzonej analizy zagrożeń wymagających ewakuacji ludności w gminie założono, że powódź stanowi największe i najczęściej występujące masowe zagrożenie dla zdrowia i życia ludności w gminie wraz z zagrożeniem toksycznymi środkami przemysłowymi. W Planie ewakuacji zidentyfikowano również obszary narażone na powódź i wymagające ewakuacji. Wymieniono w nim również miejsca zbiorowego zakwaterowania na wypadek ewakuacji, w tym: Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Głogówku, Dom Dziecka w Głogówku, Ośrodek Rehabilitacji i Opieki Psychiatrycznej w Raclawicach Śląskich, Internat Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Głogówku.

(akta kontroli str. 384-418, 428-542)

W Urzędzie utworzono bazy danych: a/ podmiotów podlegających ewakuacji, b/ podmiotów niemogących samodzielnie się ewakuować, c/ podmiotów mogących udzielić pomocy poprzez udostępnienie swojego sprzętu.

(akta kontroli str. 315-317, 623)

W Planie ewakuacji nie określono odrębnych wymogów dotyczących poziomu szczegółowości dla planów ewakuacji. Burmistrz wyjaśnił: (...) *Wymogi dotyczące ewakuacji są narzucone przez akty wyższego rzędu (rozporządzenia), które określają ogólne standardy dla wszystkich gmin, aby zapewnić spójność i skuteczność działań obronnych. Gmina w zasadach ewakuacji stosuje ogólne wytyczne, dostosowując je do lokalnych warunków, a nie tworzy własnych, odrębnych poziomów mając na względzie założenia zawarte w planie zarządzania kryzysowego powiatu.*

W PZK nie zawarto szczegółowych procedur ewakuacji podmiotów, które nie mogą samodzielnie – bez pomocy z zewnątrz – jej dokonać. Burmistrz wyjaśnił, że (...) *Plan ZK zawiera elementy umożliwiające podejmowanie skoordynowanych działań i pomoc wszystkim osobom z terenów zagrożonych, które nie mogą się samodzielnie ewakuować. Jednostki OSP gminy Głogówek według ww. planu z założenia będą niosły pomoc wszystkim, którzy nie będą w stanie sami podjąć próby ewakuacji. Plan ZK jest dostosowany do konkretnych zagrożeń, zakłada priorytet dla kobiet, dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych.*

W kontrolowanym okresie prowadzone były ćwiczenia dotyczące ewakuacji w szkołach podstawowych i przedszkolach publicznych na terenie Gminy Głogówek.

(akta kontroli str. 315-318, 623-624)

5. Urząd zorganizował i utrzymywał gminny magazyn przeciwpowodziowy. Znajdował się on w piwnicach Urzędu²².

Burmistrz wyjaśnił: (...) *Ze względu na ryzyko zawilgocenia części wyposażenia, tj. pościeli – materiały te magazynowane są w budynku urzędu, tj. w biurze Wydziału USC (pokój nr 13) oraz na trzecim piętrze Urzędu Miejskiego w Głogówku. (...) Na wyposażeniu magazynu znajduje się również piasek, który składowany jest na działce gminnej przy ul. Piastowskiej w Głogówku, będącej bazą Zakładu Komunalnego*

²¹ Dalej: Plan ewakuacji.

²² Dojście do magazynu było możliwe poprzez dwa wejścia: główne prowadzące do Urzędu oraz drugie wejście do budynku Urzędu, które prowadziło bezpośrednio do pomieszczeń piwnicznych.

Głogówek. W razie potrzeby jest tam też dostępny sprzęt, który pozwala na szybki załadunek i transport piasku w miejsca, gdzie jest niezbędne jego użycie.

W okresie objętym kontrolą, budynek, w którym znajdował się gminny magazyn przeciwpowodziowy, utrzymywany był w dobrym stanie technicznym – zapewniającym ochronę zgromadzonych sprzętów i materiałów, w szczególności przed warunkami atmosferycznymi i kradzieżą.

W protokołach z rocznej kontroli stanu technicznego budynku Ratusza w Głogówku ul. Rynek 1 przeprowadzonych w latach 2023-2025 na podstawie art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²³ ujęto zapis, że obiekt nadaje się do użytkowania, natomiast we wnioskach i zaleceniach ujęto zapisy dotyczące m.in.: odnowienia elewacji i naprawy wejścia do poziomu piwnic od strony zachodniej, wykonania stolarki okiennej piwnicznej wraz z wentylacją piwnic.

W zakresie realizacji ww. zaleceń Burmistrz wyjaśnił, że (...) *Gmina opracowała kompletną dokumentację projektową dla zadania obejmującego renowację obiektu ratusza. Dokumentacja została przygotowana zgodnie z wymogami konserwatorskimi i uzgodniona z właściwym organem ochrony zabytków. Jej posiadanie pozwala Gminie na podejmowanie dalszych działań w kierunku zabezpieczenia finansowania inwestycji. Ze względu na znaczny koszt realizacji przedsięwzięcia, związany z zakresem robót przy obiekcie zabytkowym, gmina podjęła intensywne działania w celu pozyskania środków zewnętrznych na realizację prac składając wnioski o dofinansowanie m.in. z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz w ramach programu „Polski Ład – Program, Inwestycji Strategicznych”. Pomimo złożenia kompletnych i prawidłowo przygotowanych wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach wskazanych programów, wnioski te nie uzyskały dofinansowania. (...) Pomimo nieuzyskania środków w dotychczasowych edycjach, gmina pozostaje w pełnej gotowości do ponownego aplikowania o dofinansowanie w kolejnych naborach. Opracowana dokumentacja projektowa umożliwi niezwłoczne składanie kolejnych wniosków, zgodnie z harmonogramami ogłaszanych programów. Remont ratusza wyłącznie środkami z budżetu gminy byłby bardzo dużym obciążeniem dla Gminy Głogówek, kosztem zaspokojenia wielu pilnych potrzeb mieszkańców gminy.*

(akta kontroli str. 133-136, 187-194, 313-314, 619-620)

W trakcie oględzin gminnego magazynu przeciwpowodziowego, przeprowadzonych w czasie trwania kontroli NIK²⁴, stwierdzono, że lokalizacja obiektu uwzględnia warunki dogodnego dojazdu, gminny magazyn przeciwpowodziowy został zlokalizowany na obszarze nieujęty jako zagrożony powodzią, prowadziła do niego utwardzona droga (w dobrym stanie technicznym)²⁵, wokół budynku znajdował się utwardzony plac manewrowy. Magazyn został zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. W magazynie nie zapewniono awaryjnego źródła zasilania elektrycznego. Sposób rozmieszczenia sprzętu / wyposażenia wewnątrz magazynu, z zachowaniem porządku, umożliwiał bezproblemowy dostęp do każdego

²³ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.

²⁴ 1 grudnia 2025 r.

²⁵ Dojazd do budynku, w którym zorganizowano magazyn przeciwpowodziowy możliwy był dwiema drogami, tj. od ul. Wodnej (ograniczenie w dopuszczalnej masie całkowitej pojazdów ponad 3,5 t) oraz od strony ul. Mickiewicza.

elementu wyposażenia magazynu. W magazynie znajdowało się sprawne oświetlenie elektryczne.

(akta kontroli str. 217-224)

6. W Urzędzie w okresie objętym kontrolą nie zidentyfikowano potrzeb Gminy w zakresie minimalnej zawartości magazynu przeciwpowodziowego, w szczególności poprzez analizę zapotrzebowania podczas wcześniejszych powodzi, wymianę doświadczeń z gminami poszkodowanymi przez powódź czy konsultacje ze specjalistami, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 225-229)

W latach objętych kontrolą w Urzędzie corocznie sporządzano dokument pn. *Stan zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwpowodziowych w Gminie Głogówek*²⁶. W części II *Zabezpieczenia przeciwpowodziowe* dokument ten zawierał dane na temat stanu magazynu przeciwpowodziowego²⁷ oraz informacje Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na temat realizacji zadań w roku poprzedzającym jego sporządzenie (m.in. wykonane konserwacje / utrzymanie wałów i skarp rzeki Osobłogi) i zaplanowanych w kolejnym roku na terenie Gminy.

(akta kontroli str. 19-76)

W kontrolowanym okresie prowadzenie i utrzymywanie magazynu przeciwpowodziowego oraz przeprowadzanie konserwacji i przeglądów sprzętu należało do zadań Inspektora ds. ewidencji ludności w Wydziale Urzędu Stanu Cywilnego, Spraw Obywatelskich i Bezpieczeństwa Publicznego. Ww. zakres czynności został przyjęty do wiadomości i ścisłego przestrzegania przez ww. pracownika i potwierdzony jego podpisem. Do zadań Naczelnika wskazanego Wydziału należały m.in. sprawy obrony cywilnej, w tym prowadzenie magazynu przeciwpowodziowego i sprzętu obrony cywilnej, co również potwierdzone zostało na piśmie.

(akta kontroli str. 77-84)

Odnosząc się do braku formalnej dokumentacji regulującej działanie magazynu przeciwpowodziowego Burmistrz wyjaśnił: (...) *W zasobach Urzędu (...) nie odnaleziono dokumentów w postaci procedur, regulaminów czy zarządzeń regulujących funkcjonowanie magazynu przeciwpowodziowego. Nie zostały one również przekazane obecnym pracownikom odpowiedzialnym za ten zakres obowiązków w chwili objęcia przez nich stanowisk. Z posiadanych informacji wynika, że tego rodzaju dokumentacja mogła nie zostać sporządzona.*

(akta kontroli str. 216)

Jednostka kontrolowana prowadziła ewidencję materiałów i sprzętu w magazynie przeciwpowodziowym. W wyniku przeprowadzonych oględzin²⁸ stwierdzono rozbieżności w zakresie ilości i zawartości wyposażenia / sprzętu

²⁶ Opracowania z czerwca 2022, 2023, 2024 i 2025.

²⁷ W opracowaniu z czerwca : a/ lat 2022-2024 – wykazano 7 000 szt. worków na piasek i 24 szt. plandek, b/ 2025 r. wykazano: 5 000 szt. worków na piasek i 15 szt. plandek.

²⁸ 2 grudnia 2025 r.

magazynu w odniesieniu do prowadzonej w Urzędzie ewidencji, co stanowiło nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trakcie oględzin ustalono również, że sprzęt (m.in. nagrzewnice, generatory ozonu) był sprawny a pozostały asortyment (m.in. worki na piasek, wiadra plastikowe, łopaty, plandeki, kalosze) stanowiący wyposażenie magazynu przeciwpowodziowego znajdował się w bardzo dobrym stanie wizualnym i był zdalny do użytku. Ww. sprzęt i asortyment został okazany kontrolerowi w trakcie prowadzonych oględzin przez osobę odpowiedzialną za obsługę magazynu.

(akta kontroli str. 184-186, 225-229, 313)

Gmina złożyła do Wojewody Opolskiego wnioski o dotację celową na realizację zadań w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025/2026. Wnioski obejmują zadania:

a/ doposażenie bazy magazynowej – zakup m.in. worków przeciwpowodziowych, zapory (rękawa) przeciwpowodziowego, plandek okryciowych / folii na pokrycia dachowe, cysterny do przewozu wody, agregatu stacjonarnego, agregatu mobilnego (wraz z przyczepką), przenośnej motopompy powodziowej, pontonu ratunkowego, łóżek polowych z materacami i krzeseł polowych, pilarek i przecinarek spalinowych, najaśnicy, radiotelefonów, latarek, kombinezonu ratownika, kamizelek;

b/ opracowanie dokumentacji przebudowy budynku administracyjnego w zakresie adaptacji pomieszczeń piwnicy pod magazyn obrony cywilnej w Głogówku przy Alei Lipowej 6B;

c/ szkolenie personelu podmiotów ochrony ludności.

W związku z powyższym Gmina podpisała z Wojewodą Opolskim 11 umów dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa na dofinansowanie zadań związanych z ochroną ludności i obroną cywilną o łącznej wartości 835 531,88 zł. Zadania objęte ww. umowami znajdują się w trakcie realizacji, a termin zakończenia wyznaczono na 31 grudnia 2025 r.

(akta kontroli str. 615)

7. W Urzędzie zapewniono warunki lokalowe i techniczne niezbędne do utrzymania ciągłości pracy komórki organizacyjnej Urzędu właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego w czasie powodzi. Dysponowała ona mobilnym źródłem zasilania awaryjnego – agregatem prądotwórczym. Burmistrz wyjaśnił: (...) *Ze względu na ograniczenia lokalowe w budynku Urzędu, w którym znajdują się również pomieszczenia wykorzystywane przez komórkę właściwą w sprawach zarządzania kryzysowego, tj. pokój 12 i 13, agregat ten jest przechowywany w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Kazimierz. Urządzenie zostało zamontowane na specjalistycznej przyczepie, co umożliwia szybkie przetransportowanie i uruchomienie w miejscu, gdzie wystąpiłaby potrzeba zapewnienia alternatywnego źródła zasilania. Agregat może być wykorzystywany zarówno do zabezpieczenia pomieszczeń Urzędu Miejskiego, w tym pomieszczeń wykorzystywanych przez komórkę właściwą ds. zarządzania kryzysowego, jak i innych obiektów użyteczności publicznej wymagających wsparcia energetycznego w sytuacjach awaryjnych. (...) Źródło zasilania awaryjnego w postaci agregatu prądotwórczego jest sprawne. Zgodnie z kartą pracy urządzenia osoby uprawnione do obsługi agregatu wykonują comiesięczne rozruchy serwisowe. Działania te mają na celu bieżące utrzymanie agregatu w gotowości do użycia oraz zapewnienie jego pełnej sprawności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.*

W zakresie czasu na jaki źródło zasilania awaryjnego zapewniało podtrzymanie podstawowych systemów zarządzania kryzysowego, Burmistrz wyjaśnił: (...) *Do tej pory nie zaistniała potrzeba wykorzystania źródła zasilania awaryjnego w budynku Urzędu (...), w tym w pomieszczeniach wykorzystywanych przez komórkę właściwą ds. zarządzania kryzysowego. Z tego względu nie można precyzyjnie określić, na jak długi czas agregat zapewniłby podtrzymanie zasilania podstawowych systemów. Niemniej jednak, przy odpowiednim i ciągłym zaopatrzeniu w paliwo, agregat prądotwórczy jest w stanie zasiląć niezbędne systemy zarządzania kryzysowego bez ograniczeń czasowych, co pozwala na zapewnienie nieprzerwanej pracy w przypadku wystąpienia awarii sieci energetycznej. (...) Jednostka kontrolowana nie posiadała formalnie rozpoznanej możliwości przedłużenia prowadzenia działalności przy wykorzystaniu zasilania awaryjnego. Dotychczas nie wystąpiła bowiem potrzeba długotrwałego, wręcz jakiegokolwiek korzystania z agregatu prądotwórczego, w związku z czym zagadnienie to nie było szczegółowo rozpatrywane. Pomimo braku formalnego rozpoznania, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby Gmina posiada potencjał operacyjny do zapewnienia przedłużonego zasilania dzięki współpracy z kolejnymi jednostkami OSP, które też są wyposażone w agregaty prądotwórcze²⁹, co umożliwia zapewnienie dodatkowego zasilania awaryjnego w przypadku przedłużającej się awarii sieci energetycznej. W związku z tym, w razie potrzeby istnieje możliwość uruchomienia alternatywnych źródeł zasilania, co pozwala na zachowanie ciągłości działania kluczowych struktur, w tym systemu zarządzania kryzysowego. Jednocześnie informuję, że zapewnienie dostępu do paliwa również nie stanowi problemu – Gmina współpracuje z lokalnymi dostawcami, co pozwala na szybkie uzupełnienie zapasów w sytuacjach nagłych. Na terenie Głogówka funkcjonują m.in. dwie stacje benzynowe, a w sąsiednim Rzepczu jedna. W praktyce oznacza to, że w przypadku konieczności przedłużonego działania na zasilaniu awaryjnym, nie przewiduje się trudności organizacyjnych czy logistycznych również w zakresie dostaw paliwa.*

(akta kontroli str. 243-253, 302-309)

Jednostka kontrolowana posiadała środki łączności niezależnej od infrastruktury naziemnej, tj. radiotelefon cyfrowy marki Motorola DM 2600. Burmistrz wyjaśnił: (...) *Regularnie przeprowadzane są jego testy, które potwierdzają gotowość sprzętu do użycia w sytuacjach zagrożenia. (...) Regularnie, najczęściej w piątek, są przeprowadzane testy łączności radiowej ze Starostwem Powiatowym w Prudniku, w ramach współpracy z powiatowym ogniwem zarządzania kryzysowego. Wyniki testów każdorazowo odnotowywano w Dzienniku korespondencji operatora radiotelefonu Motorola Urzędu Miejskiego w Głogówku.*

(akta kontroli str. 244, 247, 254-261)

8. W kontrolowanym okresie na obszarze Gminy podstawowym systemem powiadamiania ludności o zagrożeniach był system wczesnego alarmowania i ostrzegania w postaci syren emitujących sygnał ostrzegawczy.

W każdym roku objętym kontrolą przeprowadzano testy syren alarmowych w 15 jednostkach OSP na terenie Gminy i w Urzędzie oraz udokumentowano takie działania, które potwierdzały sprawność syren alarmowych. Testy takie przeprowadzone zostały cztery razy w roku w przypadku lat 2022-2024 oraz trzy

²⁹ W OSP Mochów, OSP Dzierżysławice, OSP Głogówek, OSP Raclawice Śląskie, OSP Wierzb.

razy w 2025 r.³⁰ Burmistrz poinformował, że (...) W 2025 r. przeprowadzono trzy testy syren alarmowych na terenie Gminy (...) według terminów ustalonych przez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Prudniku (stan na 11 września 2025 r.). Na ten dzień syrena w Urzędzie (...) nie była sprawna z powodu remontu instalacji elektrycznej. Jednakże syrena znajdująca się w OSP w Głogówku przy ul. Dworcowej była na ten dzień sprawna i swoim zasięgiem (słyszalność) obejmowała teren całego miasta. Po zakończeniu remontu we własnym zakresie sprawdzono działanie syreny w Urzędzie. Do końca 2025 r. planowane są jeszcze cztery sprawdzenia działania syren alarmowych (...) w związku ze współpracą z PCZK w Prudniku.

(akta kontroli str. 169-183, 211)

Burmistrz wyjaśnił ponadto: (...) dodatkowymi kanałami informacyjnymi, za pomocą których przekazywano ludności informacje dotyczące potencjalnych lub zaistniałych zagrożeń, były: 1) oficjalna strona internetowa gminy, 2) Biuletyn Informacji Publicznej (BIP), 3) bezpośrednie, telefoniczne powiadamianie kluczowych osób w sołectwach – sołtysów oraz prezesów/naczelników jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, którzy następnie przekazywali informacje mieszkańcom na poziomie lokalnym, 4) tablica ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Głogówku, 5) słupy ogłoszeniowe w sołectwach, na których wywieszane były komunikaty i ostrzeżenia, 6) strona Gminy na Facebooku, 7) aplikacja mobilna, która umożliwia szybkie dotarcie z komunikatem do użytkowników telefonów komórkowych, 8) ponadto Gmina zgłaszała potrzebę przesyłania komunikatów do systemu Alert RCB, co pozwalało na wysyłkę ostrzeżeń SMS do mieszkańców przebywających na zagrożonym terenie.

(akta kontroli str. 2, 5)

9. W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie przeprowadzano szkoleń ani ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym dotyczących zagrożenia powodziowego, oprócz szkoleń zorganizowanych w październiku i w listopadzie 2025 r., którym objęto 36 pracowników Urzędu w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na rok 2025.

Burmistrz wyjaśnił: (...) W 2022 r. przedstawiciele Gminy Głogówek uczestniczyli w konferencji przygotowującej do ćwiczenia „Piast-22”, zorganizowanej we współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Białej, a także w samym ćwiczeniu obronnym „Piast-22”. Brak realizacji ww. działań wynikał z trwającego wówczas procesu legislacyjnego i reorganizacji przepisów prawa w tym obszarze. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny³¹, poprzednie akty prawne, w tym również regulacje zawarte w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej³², przestały obowiązywać. W związku z tym, że zagrożenie powodziowe na obszarze gminy Głogówek ma przypisany zagrażający stopień ryzyka (rzeka Osobłoga), dlatego wnioski wypracowane na szczepku powiatowym oraz gminnym na posiedzeniach zespołów zarządzania kryzysowego, wskazują na konieczność podjęcia tematyki powodziowej w przyszłości. Okres przejściowy, związany z dostosowywaniem się do nowego stanu prawnego oraz oczekiwaniem na akty wykonawcze, uniemożliwił

³⁰ Według informacji z 11 września 2025 r.

³¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 825, ze zm. (przypis NIK).

³² Dz. U. z 2021 r. poz. 372, ze zm. (przypis NIK).

przeprowadzenie szkoleń i ćwiczeń w sposób zgodny z aktualnie obowiązującym prawem. Gmina planuje wznowienie i realizację stosownych działań edukacyjno-szkoleniowych zgodnie z wytycznymi wynikającymi z nowej ustawy w kolejnych latach, we współpracy z: Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku, Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Prudniku, innymi służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo. Ćwiczenia te w pierwszej kolejności obejmą szkolenia sołtysów z miejscowości, gdzie występowało największe zagrożenie powodziowe, a następnie zostaną rozszerzone o działania edukacyjno-informacyjne skierowane do mieszkańców tych miejscowości.

Burmistrz wyjaśnił ponadto: (...) W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy (...) nie przeprowadzano odrębnych szkoleń dla mieszkańców dotyczących zagrożeń związanych z powodzią. Wynika to z przyjętego w gminie modelu działania, który opiera się na wykorzystaniu istniejących struktur lokalnych – w szczególności sołtysów oraz jednostek OSP – jako podstawowych kanałów informowania i instruowania ludności w sytuacjach kryzysowych. W przypadku wystąpienia realnego zagrożenia, mieszkańcy są bezzwłocznie informowani przez wskazane osoby o podejmowanych działaniach oraz niezbędnych czynnościach, jakie powinny wykonać. Ponadto, zagadnienia związane z bezpieczeństwem i reagowaniem na sytuacje kryzysowe są poruszane podczas spotkań informacyjnych z mieszkańcami. (...).

(akta kontroli str. 2, 195-196, 275, 277, 630-646)

W okresie objętym kontrolą Gmina prowadziła działania edukacyjne i informacyjne obejmujące zagadnienia związane m.in. z zagrożeniami powodziowymi³³. Burmistrz wyjaśnił: (...) Działania te podejmowano we współpracy z jednostkami OSP oraz placówkami oświatowymi i sołectwami (...). Działania te realizowane były w różnych formach, m.in. podczas festynów rodzinnych i wydarzeń lokalnych, zebrań wiejskich, pokazów strażackich, dni otwartych OSP, szkoleń BHP dla rolników, akcji „Bezpieczne wakacje”, spotkań z seniorami z Dziennego Domu Senior+, cyklicznych wizyt strażaków ochotników w szkołach i przedszkolach, w trakcie których organizowano pokazy sprzętu ratowniczego, prezentacje zasad w sytuacjach kryzysowych oraz rozmowy z mieszkańcami na temat zagrożeń powodziowych i sposobów reagowania, mające na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa. Druhowie przekazywali mieszkańcom praktyczne informacje dotyczące: przygotowania gospodarstwa na wypadek podtopienia, postępowania w razie ogłoszenia alarmu powodziowego m.in. ewakuacji, zabezpieczenia dokumentów i danych, składania wniosków o pomoc w zdarzeniu. Burmistrz wyjaśnił, ponadto, że (...) Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego są zamieszczone materiały dotyczące znaków i sygnałów alarmowych oraz zasad postępowania w sytuacjach kryzysowych, w tym związanych z powodzią.

(akta kontroli str. 6-8, 275-279)

³³ M.in.: spotkania edukacyjne w przedszkolach nr 3 i 4 w Głogówku (29 września 2025 r.), pokazy edukacyjne podczas Gminnego Dnia Strażaka w Głogówku (11 maja 2025 r., 12 maja 2024 r., 8 maja 2023 r., 7 maja 2022 r.), turniej wiedzy pożarniczej (20 marca 2025 r., 3 kwietnia 2024 r., 21 marca 2023 r., 23 marca 2022 r.), pokazy i szkolenia OSP dla dzieci w latach 2022-2025, zebranie sprawozdawcze OSP Raclawice Śląskie 17 marca 2024 r. (podczas, którego poruszono temat związany z budową zbiornika retencyjnego).

10. W zakresie korzystania w okresie objętym kontrolą przez Urząd ze środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring) w obszarze przestrzeni publicznej na potrzeby ochrony przeciwpowodziowej Burmistrz wyjaśnił: (...) *W okresie objętym kontrolą Urząd nie korzystał z systemu monitoringu wizyjnego w obszarze przestrzeni publicznej dedykowanego wyłącznie celom ochrony przeciwpowodziowej. Jednakże, w celu bieżącego nadzoru nad potencjalnym zagrożeniem powodziowym, cyklicznie prowadzone są działania związane z kontrolą poziomu wód, w szczególności na odcinku rzeki Osobłoga w miejscowości Raławice Śląskie. Monitoring ten realizowany jest przede wszystkim poprzez stałe śledzenie danych hydrologicznych publikowanych na oficjalnej stronie Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW), które stanowią jedno z podstawowych narzędzi oceny ryzyka wystąpienia zagrożenia powodziowego. Dodatkowo, w przypadkach podwyższonego ryzyka (np. intensywnych opadów lub przekroczenia stanów ostrzegawczych), podejmowane są działania bezpośrednie – w tym fizyczne kontrole poziomu wód prowadzone przez jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej w Raławicach Śląskich (tu jest wodowskaz na Osobłodze). Czynności te pozwalają na szybkie reagowanie w sytuacjach zagrożenia oraz podejmowanie decyzji o ewentualnym wdrożeniu procedur kryzysowych. Ponadto był prowadzony monitoring cieków wodnych i rowów melioracyjnych – strażacy, sołtysi i członkowie rad sołeckich regularnie kontrolowali stan rowów, przepustów, mostków oraz miejsc newralgicznych, w tym zatorów śmieciowych i zarośniętych koryt. Uzyskane informacje były przekazywane do odpowiednich służb w celu podjęcia interwencji. Gmina Głogówek utrzymywała również bieżący kontakt z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie oraz Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku (...). Odbływały się także przeglądy i konserwacja sprzętu przeciwpowodziowego – każda jednostka OSP corocznie przeprowadza przeglądy pomp szlamowych, agregatów prądotwórczych i innego sprzętu niezbędnego do usuwania skutków intensywnych opadów.*

(akta kontroli str. 2, 8-9)

W zakresie objęcia monitoringiem obiektów hydrotechnicznych znajdujących się na terenie Gminy o istotnym znaczeniu dla bezpieczeństwa powodziowego (tj. wałów przeciwpowodziowych zlokalizowanych wzdłuż rzeki Osobłogi oraz Kanału Ulgi Osobłogi oraz towarzyszących im urządzeń³⁴) Burmistrz wyjaśnił, że nadzorują je Wody Polskie oraz wskazał (...) *zgodnie z posiadaną przez Urząd wiedzą Wody Polskie dokonują przeglądów i kontroli technicznych dwa razy w roku. Niestety, Gmina (...) nie jest informowana o terminach i wynikach tych kontroli. (...) W przypadku wzbierania wód, intensywnych opadów deszczu są one regularnie monitorowane przez służby kryzysowe – strażaków zawodowych, strażaków ochotników, urzędników, sołtysów poszczególnych miejscowości oraz inne służby mundurowe do czasu ustąpienia zagrożenia. W zależności od spływających meldunków są podejmowane decyzje w sprawie działań zabezpieczających/umacniających wały oraz zabezpieczających ludność i mienie.*

(akta kontroli str. 207-210)

³⁴ Na terenie miejscowości: Raławice Śląskie, Dzierżysławice, Mochów, Głogówek, Leśnik, Rzepce oraz Kierpień.

11. W Urzędzie analizowano przyczyny powstania strat powodziowych w 2024 r. W lipcu 2025 r. opracowano dokument pn. *Usuwanie skutków powodzi na terenie Gminy Głogówek*, który stanowił podsumowanie działań podjętych w związku z falą powodziową, jaka przeszła w dniach 13-15 września 2024 r. przez Gminę. Określono w nim m.in. zakres i wysokość strat wywołanych przez wrześniową powódź, zrealizowane zadania dotyczące usuwania szkód m.in. dotyczące systematycznego zabezpieczenia i odtworzenia uszkodzonej infrastruktury oraz załatania przez Wody Polskie wyrwy w wale powodziowym, przez którą rzeka Osobłoga załała Raclawice Śląskie. Działania te obejmowały również odtworzenie utraconego potencjału sprzętowego OSP, który został uszkodzony w wyniku zalania lub w trakcie prowadzonych działań związanych z powodzią i likwidacją skutków powodzi, na które pozyskiwano środki finansowe z różnych źródeł. Podjęto również działania w celu pozyskania nowych pojazdów dla OSP poszkodowanych przez powódź. Ponadto OSP pozyskiwało również we własnym zakresie środki zewnętrzne przeznaczone m.in. na konserwację rowów melioracyjnych, odmulanie rowów oraz odmulanie i konserwację łapaczy wód opadowych.

Burmistrz wyjaśnił: (...) *Gmina szeroko rekomendowała budowę zbiornika Raclawice Śląskie zarówno przed powodzią w 2024 r., jak i po niej (...), który w znaczący sposób zwiększyłby poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Jednym z kluczowych działań było zainicjowanie i przeprowadzenia akcji społecznej, której efektem było zebranie ponad 2500 podpisów pod petycją do Prezesa Rady Ministrów w sprawie budowy zbiornika. Petycja ta została oficjalnie przekazana do Kancelarii Premiera RP (...). Ważnym krokiem w działaniach samorządu było również podjęcie przez Radę Miejską uchwały nr IV/43/2024 z dnia 24 lipca 2024 r. w sprawie przyjęcia apelu Rady Miejskiej w sprawie budowy zbiornika retencyjnego w Raclawice Śląskie, co potwierdza determinację gminy do podjęcia systemowych kroków w zakresie ochrony ludności przed skutkami powodzi (...). Bezpieczeństwo naszym mieszkańcom, jak i mieszkańcom sąsiednich gmin Strzeleczki i Krapkowice realnie zapewniłaby jedynie planowana od wielu lat budowa zbiornika przeciwpowodziowego „Raclawice Śląskie” na Osobłodze, o co nasza gmina upomina się od lat. Jak pokazuje przykład gmin z sąsiedniego powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, przez połączenie działania zbiornika przeciwpowodziowego („Raciborza”), wałów przeciwpowodziowych oraz odpowiednio użytych zasobów ludzkich i sprzętowych można skutecznie obronić tereny zabudowane przed wielką wodą. Póki nie ma zbiornika w Raclawicach Śląskich, możemy jedynie ograniczać skutki powodzi. (...) W lipcu 2025 r. Wody Polskie RZGW Gliwice podpisały umowę z wykonawcą opracowania koncepcji zbiornika. Dokumentacja obejmie m.in. szczegółową analizę, modelowanie hydrauliczne i koncepcję projektową. Prace nad dokumentacją zbiornika miały zakończyć się do końca listopada – czekamy na jej opublikowanie. We wrześniu 2025 r. Wody Polskie poinformowały, że zbiornik w Raclawicach Śląskich został wpisany na Wykaz Projektów Zidentyfikowanych programu FEnIKS. To oznacza, że inwestycja otrzyma status projektu strategicznego i realną szansę na dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej.*

Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że *Po wystąpieniu zjawisk powodziowych w 2024 r. Gmina (...), w ramach działań podejmowanych bezpośrednio po zdarzeniu, zleciła opracowanie szacunkowego kosztorysu poniesionych strat oraz określenie zakresu robót niezbędnych do odbudowy infrastruktury zniszczonej w wyniku powodzi. Dokument ten stanowił podstawę do identyfikacji najpilniejszych potrzeb*

remontowo-odtworzeniowych. W oparciu o zidentyfikowane zniszczenia gmina planuje dalsze działania zmierzające do wzmocnienia odporności infrastruktury na przyszłe zagrożenia powodziowe, w tym ewentualne wnioski o dofinansowanie inwestycji związanych z budową lub modernizacją urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.

(akta kontroli str. 280-300)

W zakresie dotyczącym podejmowanych działań w celu identyfikacji przypadków zagrożeń dotyczących stanu infrastruktury przeciwpowodziowej wpływających na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe Gminy Burmistrz wyjaśnił, że podejmowano działania w celu identyfikacji takich przypadków. (...) *Na bieżąco monitorowany jest stan infrastruktury oraz terenów szczególnie narażonych na wystąpienie zagrożeń, w szczególności w okresach intensywnych opadów atmosferycznych. Pracownicy Urzędu regularnie wyjeżdżają w teren, prowadząc oględziny miejsc potencjalnie zagrożonych. Istotnym źródłem informacji są również zgłoszenia od strażaków OSP, sołtysów oraz mieszkańców, którzy sygnalizują ewentualne nieprawidłowości lub potrzebę interwencji. Wszystkie sygnały są analizowane, a w razie potrzeby podejmowane są działania naprawcze lub interwencyjne we współpracy z właściwymi służbami i instytucjami.*

(akta kontroli str. 281, 285)

12. Na podstawie informacji uzyskanej z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku³⁵, dotyczącej wskazania liczby i lokalizacji działań ratowniczych na terenie Gminy³⁶ o klasyfikacji zdarzenia *Wypompowanie wody i innych płynów z obiektów*³⁷, przeprowadzono oględziny terenów najbardziej zagrożonych lokalnymi podtopieniami. Oględzinami³⁸ objęto fragmenty rowów³⁹ zlokalizowanych w miejscowościach Raclawice Śląskie, Mochów i Dzierżysławice.

(akta kontroli str. 320-336)

W wyniku oględzin ustalono, że wszystkie fragmenty rowów, przynależne Gminie, zlokalizowane w miejscowości Dzierżysławice⁴⁰ były utrzymane w należytym stanie, zapewniającym ich drożność.

W przypadku miejscowości Mochów również stwierdzono, że objęte oględzinami odcinki rowów przydrożnych⁴¹, utrzymane były w należytym stanie zapewniającym ich drożność. Prawidłowe utrzymanie rowu potwierdzono także w przypadku rowu zlokalizowanego przy OSP Mochów prowadzącego w kierunku rzeki Osobłoga⁴². Natomiast rowów zlokalizowany w pobliżu wjazdu na drogi gruntowe (tylna część zabudowań gospodarczych wsi)⁴³, posiadał odcinki porośnięte roślinnością.

W przypadku oględzin rowów przeprowadzonych w Raclawicach Śląskich, tj. odcinka od skrzyżowania z ul. Ogrodową, wzdłuż boiska sportowego, do ciek

³⁵ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

³⁶ Przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą.

³⁷ Zgodnie z zasadami ewidencjonowania zdarzeń w systemie wspomagania decyzji Państwowej Straży Pożarnej.

³⁸ Przeprowadzono 8 grudnia 2025 r.

³⁹ Melioracyjnych oraz przy drogach gminnych.

⁴⁰ Zweryfikowano 495 mb.

⁴¹ Zweryfikowano odcinek o długości 199 mb.

⁴² Zweryfikowano odcinek o długości 150 mb.

⁴³ Zweryfikowano 680 mb.

rzeki Młynówka⁴⁴, stwierdzono, że był on dobrze utrzymany oprócz fragmentu zlokalizowanego w pobliżu i obok boiska, na którym znajdowały się ścięte drzewa i krzewy, które zalegały w rowie. Natomiast dalsza część rowu od pompowni wody na ul. Ogrodowej do zabudowań⁴⁵ była dobrze utrzymana i drożna. Również odcinek rowu przydrożnego położonego przy ul. Kopernika⁴⁶, który był dobrze utrzymany.

Brak właściwego utrzymania przez Gminę niektórych odcinków rowów opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 374-383)

W kontrolowanym okresie do Gminy nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące naruszenia stosunków wodnych i innych działań lub zaniechań wpływających na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe Gminy.

Burmistrz poinformował, że (...) *W okresie objętym kontrolą jednostka kontrolowana prowadziła stały monitoring stanu utrzymania kanalizacji deszczowej, urządzeń melioracyjnych oraz systemów odwodnienia zlokalizowanych na terenie gminy, niezależnie od tego, czy pozostawały one bezpośrednio w jej zarządzie, czy też należały do innych podmiotów lub znajdowały się na gruntach nie będących własnością gminy.(...) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub otrzymania informacji o potencjalnych zagrożeniach, gmina każdorazowo podejmowała działania mające na celu usunięcie bądź ograniczenie negatywnych skutków. (...)*

(akta kontroli str. 3, 12, 198, 319, 628)

13. W okresie objętym kontrolą Gmina posiadała ubezpieczenie mienia komunalnego od skutków powodzi⁴⁷. Każdorazowo w przypadku wystąpienia szkody powodziowej dokonywano jej zgłoszenia ubezpieczycielowi i dochodzono odszkodowania. Dotyczyło to 11 przypadków, które wystąpiły w latach 2022-2025, z tytułu których Gmina zyskała odszkodowanie w łącznej kwocie 350 799,11 zł.

(akta kontroli str. 3, 12, 137-168, 199, 201, 205-206)

W zakresie stosowania zachęt do ubezpieczeń prywatnych od skutków powodzi podczas prowadzonych działań edukacyjnych i informacyjnych Burmistrz wyjaśnił, że (...) *W ramach prowadzonych przez Gminę Głogówek działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony ludności, w tym związanych z zagrożeniami powodziowymi, wielokrotnie podkreślano znaczenie posiadania prywatnych ubezpieczeń majątkowych jako istotnego elementu na wypadek klęsk żywiołowych. Tematyka ta pojawiała się m.in. podczas spotkań z mieszkańcami czy zebrzań sołeckich, gdzie podkreślano rolę odpowiedzialnego przygotowania się na sytuacje kryzysowe. Jednocześnie Gmina nigdy nie wskazywała konkretnych firm ubezpieczeniowych ani nie prowadziła działań promujących konkretne marki. Mając na uwadze zasadę bezstronności instytucji publicznych, nie praktykuje się reklamowania prywatnych podmiotów gospodarczych, w tym towarzystw ubezpieczeniowych. Gmina nie ma również obowiązku ani podstaw prawnych do*

⁴⁴ Zweryfikowano 296,5 mb.

⁴⁵ Zweryfikowano 53 mb.

⁴⁶ Zweryfikowano 140 mb.

⁴⁷ Za okresy: a/ od 14 maja 2021 r. do 13 maja 2022 r., b/ od 14 maja 2022 r. do 13 maja 2023 r., c/ od 14 maja 2023 r. do 13 maja 2024 r., d/ od 14 maja 2024 r. do 13 maja 2025 r., e/ od 14 maja 2025 r. do 13 maja 2026 r.

rekomendowania konkretnych ofert rynkowych w tym zakresie. Celem podejmowanych działań była wyłącznie edukacja mieszkańców w zakresie możliwych form zabezpieczenia swojego mienia.

(akta kontroli str. 199, 202)

14. W okresie objętym kontrolą ze środków krajowych, Unii Europejskiej oraz własnych zrealizowano na terenie Gminy następujące przedsięwzięcia, których celem była poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego:

- a) zakupiono samochody dla OSP:
 - w Raławicach Śląskich (samochód średni MAN w 2022 r. za kwotę 1 033 200,00 zł)⁴⁸,
 - we Wróblinie (samochód lekki IVECO w 2023 r. za kwotę 515 000,00 zł)⁴⁹,
 - w Głogówku (samochód średni SCANIA w 2025 r. za kwotę 1 625 322,00 zł)⁵⁰;
- b) w grudniu 2024 r. ze środków Gminy wykonano prace remontowe po powodziach w remizach w OSP Kazimierz (kwota 20 639,00 zł) i w OSP Mochów (kwota 51 696,69 zł);
- c) otrzymano po powodzi w 2024 r. dotację od Wojewody Opolskiego w kwocie 122 993,89 zł na odtworzenie sprzętu specjalistycznego dla poszczególnych OSP⁵¹;
- d) w latach 2022-2025 realizowano ze środków krajowych zadania związane z konserwacją urządzeń melioracyjnych, tj.:
 - w 2022 r. na kwotę 72 306,40 zł (łącznie 4 082 mb),
 - w 2023 r. na kwotę 27 397,89 zł (łącznie 1 092 mb),
 - w 2024 r. na kwotę 209 326,43 zł (łącznie 6 973 mb),
 - w 2025 r. na kwotę 24 784,78 zł (łącznie 6 310 mb)⁵².

(akta kontroli str. 9-11, 199, 202-204)

Burmistrz poinformował ponadto, że (...) Prace udrożnieniowe i odtwarzające infrastrukturę hydrotechniczną w korytach rzeki Osobłoga i Straduni przeprowadzały Wody Polskie. Nie dysponujemy tu szczegółowymi danymi, które moglibyśmy udostępnić, natomiast obserwujemy lub otrzymujemy informacje od Wód Polskich, że w mniejszym lub większym zakresie takie prace są realizowane na terenie naszej gminy co roku, niezależnie od wezbrań wody. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu wspólnie z samorządem województwa opolskiego przebudował i podniósł światło mostu nad Osobłogą na drodze wojewódzkiej nr 417 w Raławicach Śląskich. Rozbudowa drogi wraz z budową mostu kosztowała ponad 11 mln zł, z czego ponad 9,6 mln zł stanowiło unijne dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wybudowała w 2021 r. nowy most nad Osobłogą na drodze krajowej DK40 w Mochowie za kwotę 9,7 mln zł. Gmina (...) poprzez Miejsko-Gminną Spółkę Wodną prowadziła odmulanie rowów, oczyszczanie przepustów drogowych oraz usuwanie zakrzaczeń przy rowach melioracyjnych, co zmniejszyło ryzyko lokalnych podtopień.

⁴⁸ Środki: Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (WFOŚiGW), Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) oraz Gminy.

⁴⁹ Środki: WFOŚiGW, NFOŚiGW, MSWiA oraz Gminy.

⁵⁰ Środki: WFOŚiGW, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gminy.

⁵¹ Zadanie w trakcie realizacji.

⁵² Stan na 6 października 2025 r.

Prace te są prowadzone corocznie, ich wartość średnio oscyluje w wysokości 160-170 tys. zł.

(akta kontroli str. 199, 202-204)

Odnosząc się do oceny skuteczności ww. przedsięwzięć podczas powodzi we wrześniu 2024 r. Burmistrz poinformował, że (...) *W naszej ocenie podjęte przez Gminę (...) działania w zakresie poprawy infrastruktury oraz doposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych znacząco wpłynęły na skuteczność reagowania podczas powodzi we wrześniu 2024 r., przy rekordowych, nie notowanych dotąd poziomach wód. Zakup nowoczesnego sprzętu ratowniczego, systematyczna modernizacja dróg dojazdowych i utrzymanie urządzeń melioracyjnych umożliwiły szybkie, sprawne i skoordynowane działania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców. Również wcześniejsze działania organizacyjne, współpraca między jednostkami oraz przygotowania logistyczne przyczyniły się do ograniczenia skutków żywiołu. Dzięki tym przedsięwzięciom możliwe było szybkie reagowanie na dynamicznie zmieniającą się sytuację, ochrona najcenniejszych zasobów oraz zminimalizowanie strat materialnych i społecznych. Mimo bogatego wyposażenia i ogromnego wysiłku strażaków, innych służb i mieszkańców nie byliśmy jednak w stanie obronić naszej gminy, wskutek czego zalane zostało sześć miejscowości, wielokrotnie już doświadczanych przez powódź. Bezpieczeństwo naszym mieszkańcom, jak i mieszkańcom sąsiednich gmin Strzeleczy i Krapkowice realnie zapewniłaby jedynie planowana od wielu lat budowa zbiornika przeciwpowodziowego „Raclawice Śląskie” na Osobłódzie, o co nasza gmina upomina się od lat. (...) Póki nie ma zbiornika w Raclawicach Śląskich, możemy jedynie ograniczać skutki powodzi.*

(akta kontroli str. 199, 203-204)

15. Burmistrz wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie zidentyfikowano przypadków niekontrolowanej zabudowy na terenach zalewowych lub zagrożonych powodzią.

(akta kontroli str. 3, 12, 197)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie w okresie objętym kontrolą nie zapewniono aktualizacji wykazu sił i środków ujętych w porozumieniach zawartych 19 sierpnia 2008 r. *o współpracy w zakresie odpłatnego wykonania usług z wykorzystaniem specjalistycznego ciężkiego sprzętu w sytuacjach kryzysowych – wystąpienia klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska*, pomiędzy trzema podmiotami zewnętrznymi a Burmistrzem, stanowiącymi część *Planu operacyjnego ochrony przed powodzią dla gminy Głogówek z 2018 r.*, zgodnie z częstotliwością wynikającą z tych porozumień. W ww. porozumieniach strony zobowiązały się do aktualizowania, co najmniej raz w roku wykazu sił i środków (załącznik nr 1 do porozumień) lub niezwłocznie po dokonaniu w nim zmian. Aktualizacja taka, w okresie objętym kontrolą, została dokonana jedynie w 2024 r. (wykaz sprzętu ratunkowego), co zostało wykazane w arkuszu aktualizacji ww. planu, i zarazem świadczyło o nie w pełni rzetelnej realizacji opisanych porozumień.

(akta kontroli str. 543-544, 546, 565, 568-570, 583-589)

Burmistrz wyjaśnił, że (...) Wszystkie trzy wskazane podmioty istnieją i funkcjonują, współpracując z gminą od momentu zawarcia porozumień do dziś. Ostatnich zmian dokonano w grudniu 2025 r., w związku z tym nie naniesiono aktualizacji w planie operacyjnym. Zmiany w wykazie sił i środków zostały już uwzględnione w planie i niezwłocznie załączone jako aktualizacja do planu.

(akta kontroli str. 318, 625)

2. W kontrolowanym okresie PZK nie został zaktualizowany w części 8.3.14. Sprzęt zgromadzony w Magazynie Obrony Cywilnej Gminy Głogówek, w której wykazano: nosze sanitarne (5 szt.) oraz worki na piasek (4 800 szt.). Wyposażenie to nie było zgodne ze sporządzonymi w okresie objętym kontrolą w Urzędzie dokumentami takimi jak: *Stan zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwpowodziowych w Gminie Głogówek za lata 2022-2025*⁵³ oraz ewidencją magazynu OC według stanu na wrzesień 2024 r.⁵⁴.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁵⁵, plany zarządzania kryzysowego podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata.

(akta kontroli str. 19-74, 184-186, 428, 453)

Burmistrz wyjaśnił, że (...) W PZK w części 8.3.1.4. wykazano sprzęt w ilości i w asortymencie na czas tworzenia planu ZK. Mimo upływu 15 miesięcy od ostatniej powodzi Gmina Głogówek wciąż prowadzi działania mające na celu usuwanie jej skutków i pomoc mieszkańcom w takich działaniach. W związku z tym sytuacja w magazynie obrony cywilnej jest nieustannie dynamiczna. Obecny stan magazynu OC jest aktualizowany na bieżąco. Zaktualizowany stan magazynu OC zostanie dołączony do planu ZK.

(akta kontroli str. 315, 621-622)

3. PZK nie był spójny z Planem operacyjnym co do identyfikacji miejscowości objętych zagrożeniem powodziowym, co zdaniem NIK było działaniem nierzetelnym.

W PZK jako zagrożone powodzią ujęto osiem miejscowości: Dzierżysławice, Raclawice Śląskie, Mochów, Leśnik, Rzepce, Kierpień, Głogówek, Głogowiec, natomiast w Planie operacyjnym w ocenie zagrożenia wskazano, że wystąpienie zagrożenia powodziowego na terenie Głogówka jest realne oraz, że zagrożonych wylewem jest siedem miejscowości: Dzierżysławice, Raclawice Śląskie, Mochów, Leśnik, Rzepce, Kierpień.

(akta kontroli str. 428, 439-442, 543, 550-551)

Burmistrz wyjaśnił, że (...) Brak spójności planu ZK gminy Głogówek z planem operacyjnym ochrony przed powodzią dla gminy Głogówek w zakresie liczby miejscowości wynikał z zaliczenia ul. Głogowiec jako osobnej miejscowości.

⁵³ W części II *Zabezpieczenia przeciwpowodziowe* pkt 1 *Stan magazynu OC*: a/ w latach 2022-2024 ujęto worki na piasek (7 000 szt.) i plandeki (24 szt.), b/ w 2025 r. ujęto worki na piasek (5 000 szt.) i plandeki (15 szt.).

⁵⁴ Wykazano m.in.: 5 000 szt. worków oraz 20 szt. plandek.

⁵⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.

W rzeczywistości jest to ulica w Głogówku. Prawidłowa liczba to wymienione w PZK siedem miejscowości zagrożonych zalaniem (bez wspomnianego Głogowca) (...).

(akta kontroli str. 315-316, 622)

4. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie, nie sporządzono formalnej (w postaci dokumentu) analizy i nie zidentyfikowano potrzeb Gminy w zakresie minimalnej zawartości magazynu przeciwpowodziowego (w szczególności poprzez wymianę doświadczeń z gminami poszkodowanymi przez powódź, konsultacje ze specjalistami czy też z uwzględnieniem wielkości i rodzaju zagrożeń powodziowych na terenie Gminy, liczby mieszkańców i innych osób przebywających / mogących przebywać na zagrożonych terenach).

Powyższe świadczyło o częściowym braku rzetelności przy realizacji zadania określonego w art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym.

Burmistrz wyjaśnił, że (...) *Gmina posiada taką analizę, tylko że nie jest ona sformalizowana w postaci dokumentu. Dysponujemy szeroką widzą na tematy powodziowe/kryzysowe właśnie na podstawie wielu doświadczeń w ostatnich latach, znajomości możliwości lokalowych, bieżących i przewidywanych potrzeb oraz możliwości finansowych Gminy oraz wymiany doświadczeń z innymi podmiotami mającymi doświadczenia kryzysowe czy odbywanych szkoleń. Decyzje o doposażeniu magazynu przeciwpowodziowego zapadają na bieżąco właśnie na bazie tej wiedzy. Trudno zatem określić, jaka jest minimalna zawartość (sprzęt/wyposażenie) magazynu przeciwpowodziowego/kryzysowego – zmieniają się środki techniczne, pojawiają się nieprzewidywane kryzysy, którym musimy stawić czoła nie mając żadnych doświadczeń lub niewielkie (np. pandemia, wojna Rosji z Ukrainą, rozległe zanieczyszczenia wodociągu) i na te wszystkie wyzwania musimy odpowiednio elastycznie odpowiedzieć, dostosować do nich posiadane siły i środki, bądź pozyskać/zapewnić nowe. W ostatnich latach praktycznie płynnie przechodzimy z jednego kryzysu do drugiego, trudno jest ustalić jakiś minimalny stan wyjściowy choćby magazyn.*

(akta kontroli str. 312-313, 618)

Zdaniem NIK uzasadnione jest oczekiwanie od Urzędu rzetelnej realizacji obowiązku wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego w taki sposób, aby realnie zaspokajał on zbiorowe potrzeby wspólnoty w tym zakresie⁵⁶. Zawartość magazynu nie może być zatem dowolna, ale powinna być określona w wyniku profesjonalnego procesu analitycznego przeprowadzonego przez osoby / podmioty dysponujące odpowiednimi kwalifikacjami (np. w zakresie zarządzania kryzysowego, prowadzenia działań ratowniczych, pomocy poszkodowanym).

5. Prowadzona w Urzędzie ewidencja materiałów i sprzętu przechowywanego w magazynie przeciwpowodziowym (magazynie OC zlokalizowanym w Urzędzie) nie była rzetelnie prowadzona, gdyż nie zawierała aktualnych danych⁵⁷. W wyniku przeprowadzonych oględzin⁵⁸ stwierdzono rozbieżności w zakresie

⁵⁶ Np. w zakresie zarządzania kryzysowego, prowadzenia działań ratowniczych, pomocy poszkodowanym, z uwzględnieniem wielkości i rodzaju zagrożeń powodziowych na terenie gminy, liczby mieszkańców i innych osób przebywających / mogących przebywać na zagrożonych terenach.

⁵⁷ Ostatnia zmiana w ewidencji została ujęta pod datą 17 września 2024 r.

⁵⁸ 2 grudnia 2025 r.

ilości i zawartości wyposażenia/sprzętu magazynu przeciwpowodziowego w stosunku do prowadzonej ewidencji. Rozbieżności te dotyczyły:

- a) ozonatorów – według ewidencji na stanie magazynu powinno znajdować się 10 szt., natomiast faktycznie na stanie magazynu było 6 szt.,
- b) kombinezonów – 40 szt. według ewidencji, natomiast na stanie znajdowało się 80 szt.,
- c) nagrzewnic – 2 szt. według ewidencji, natomiast na stanie znajdowały się 4 szt.,
- d) worków na śmieci – sześć rolek według ewidencji, natomiast na stanie magazynu znajdowało się 13 rolek/opakowań⁵⁹,
- e) wiader plastikowych – 20 szt. według ewidencji, natomiast na stanie magazynu znajdowało się 74 szt.,
- f) łopat – 2 szt. według ewidencji, natomiast na stanie znajdowało się 8 szt.,
- g) plandek – 20 szt. według ewidencji, natomiast na stanie znajdowało się 15 szt.,
- h) wideł – 4 szt. na stanie, które nie zostały wykazane w ewidencji.

(akta kontroli str. 184-186, 228-229, 313)

Burmistrz wyjaśnił, że (...) *Mimo upływu 15 miesięcy od ostatniej powodzi Gmina Głogówek wciąż prowadzi działania mające na celu usuwanie jej skutków i pomoc mieszkańcom w takich działaniach. W związku z tym sytuacja w magazynie przeciwpowodziowym jest nieustannie dynamiczna, co zamierzano zweryfikować poprzez kontrolę stanu ilościowego pod koniec roku 2025. W wyniku przeprowadzonych oględzin 2 grudnia 2025 r. stwierdzono, że stan sprzętu/wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego znajdującego się w Urzędzie Miejskim w Głogówku ul. Rynek 1 nie odpowiada przedłożonej na potrzeby kontroli NIK ewidencji materiałów i sprzętu przechowywanych w magazynie (stan magazynu OC) (...). Stan magazynu został zaktualizowany bezpośrednio po oględzinach, rozbieżności wykazane podczas oględzin zostały wyjaśnione i odpowiednio skorygowane. Ilość sprzętu z pozycji: b/ kombinezony, d/ worki na śmieci, e/ wiadra plastikowe, f/ łopaty, h/ widły zostały powiększone o sztuki dołożone z miejsca składowania darowanych po powodzi artykułów. Pozycja: a/ ozonatory (10 szt.) pomniejszono o 4 szt., które zostały wypożyczone mieszkańcom Gminy (wciąż są jeszcze w ich posiadaniu). Pozycję: c/ - nagrzewnice – stan powiększono o 2 szt., które były wypożyczone i zostały zwrócone do magazynu. Pozycję: g/ plandeki pomniejszono w wykazie o 5 szt., które zostały wydane jednostkom OSP.*

(akta kontroli str. 312-315, 618)

6. Gmina nie zapewniła utrzymania w należytym stanie niektórych rowów przydrożnych i melioracyjnych poprzez wykoszenie roślinności i zapewnienie drożności, za których utrzymanie odpowiadała.

Dotyczyło to dwóch fragmentów rowów⁶⁰ objętych oględzinami⁶¹, zlokalizowanych w Mochowie⁶², które porośnięte były roślinnością oraz

⁵⁹ W tym: sześć opakowań po 120 l każde, cztery opakowania po 70 l, jedno opakowanie worków na gruz 80 l, dwa opakowania worków na śmieci po 35 l.

⁶⁰ Spośród siedmiu sprawdzonych przez NIK.

⁶¹ 8 grudnia 2025 r.

⁶² Rów zlokalizowany w pobliżu wjazdu na drogi gruntowe przy posesji nr 54 (tylna część zabudowań gospodarczych wsi).

w Raławicach Śląskich⁶³ w pobliżu boiska sportowego, w których znajdowały się ścięte drzewa i krzewy zalegające w rowie.

Zgodnie z art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁶⁴, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów.

(akta kontroli str. 270-273, 374-383)

Burmistrz wyjaśnił, że (...) Rów w Raławicach Śląskich w rejonie boiska LZS (od skrzyżowania z ul. Ogrodową, wzdłuż boiska LZS, do cieku rzeki Młynówka). W trakcie przeprowadzonych oględzin stwierdzono obecność ściętych drzew i krzewów zalegających w obrębie rowu melioracyjnego zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie boiska LZS. Na podstawie analizy dokumentacji fotograficznej sporządzonej w dniu kontroli oraz oceny wizualnej stanu pozostałości roślinnych ustalono, że wycinka miała charakter świeży, co jednoznacznie wskazuje, że została ona przeprowadzona bezpośrednio przed terminem oględzin bez wiedzy i zlecenia Gminy. Należy podkreślić, że Gmina realizuje zadania związane z utrzymaniem rowów w oparciu o planowane działania eksploatacyjne oraz reaguje na zgłoszenia dotyczące nieprawidłowości, natomiast nie ma możliwości bieżącego nadzoru nad wszystkimi pracami prowadzonymi przez osoby trzecie na terenach przyległych do infrastruktury melioracyjnej. W związku z powyższym pozostawienie w rowie ściętych drzew i krzewów nie było wynikiem zaniechania ze strony Gminy, lecz efektem działań podmiotów trzecich, które nie dopełniły obowiązku uprzątnięcia pozostałości po wycince. Mając na uwadze powyższe ustalenia, Gmina niezwłocznie podjęła działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. 9 grudnia 2025 r. wystosowano pismo do przedstawicieli klubu sportowego LZS, jako użytkownika terenu przyległego do rowu, w którym wezwano do wskazania osoby lub podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie wycinki bądź do uprzątnięcia zalegającego materiału roślinnego. Wyznaczono termin 14 dni od dnia odbioru korespondencji na realizację powyższego obowiązku. Jednocześnie Gmina poinformowała, iż w przypadku braku wykonania czynności porządkowych podejmie dalsze działania przewidziane przepisami prawa, mające na celu przywrócenie rowu do właściwego stan technicznego.

W zakresie dotyczącym rowu w miejscowości Mochów, zlokalizowanego w pobliżu wjazdu na drogi gruntowe przy posesji 54 (tylna część zabudowań gospodarczych wsi) Burmistrz wyjaśnił, że (...) Występująca w jego obrębie wysoka roślinność, w szczególności trawy i rośliny zielne, stanowi zjawisko naturalne, charakterystyczne dla terenów podmokłych oraz obszarów o okresowo podwyższonym poziomie wód gruntowych. Rowy melioracyjne, ze względu na swoją funkcję odwadniającą oraz specyficzne warunki siedliskowe, są miejscami intensywnego rozrostu zieleni, co powoduje konieczność ich systematycznego i powtarzalnego wykaszania. Należy podkreślić, że prace utrzymaniowe w obrębie tego rowu były prowadzone bezpośrednio po powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. Powódź ta spowodowała znaczne zamulenie rowów oraz przyczyniła się do przyspieszonego i wzmożonego rozwoju roślinności. Pomimo wykonanych prac porządkowych, intensywny charakter wzrostu roślinności sprawił, że w dniu oględzin część odcinków rowów była ponownie porośnięta. Jednocześnie

⁶³ Zweryfikowano odcinek od skrzyżowania z ul. Ogrodową, wzdłuż boiska sportowego, do cieku rzeki Młynówka, gdzie w przypadku fragmentu rowu w pobliżu i obok boiska stwierdzono, że znajdowały się w nim ścięte drzewa i krzewy, które zalegały w rowie.

⁶⁴ Dz. U. z 2025 r., poz. 960, ze zm.

wskazuje się, że utrzymanie rowów melioracyjnych musi uwzględniać zarówno aspekty techniczne, jak i środowiskowe, w tym prowadzenia prac w terminach umożliwiających zachowanie równowagi przyrodniczej. W związku z powyższym wykaszanie i czyszczenie rowów realizowane jest etapowo oraz w okresach najbardziej uzasadnionych pod względem funkcjonalnym. Przycinka roślinności stanowi jedyny skuteczny sposób zachowania jego drożności, dlatego Gmina zaplanowała wykonanie kolejnych prac utrzymaniowych na wskazanym fragmencie, mając na celu przywrócenie i utrzymanie właściwego stanu technicznego tego rowu.

(akta kontroli str. 319, 626-628)

NIK wskazuje, że doboru rowów do przeprowadzonych oględzin dokonano na podstawie informacji uzyskanej z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Prudniku, obejmującej działania podjęte w okresie objętym kontrolą dotyczące wypompowywania wody i innych płynów z obiektów, w której wymieniono lokalizacje w ww. miejscowościach. Tym samym brak utrzymania we właściwym stanie ww. rowów przydrożnych i melioracyjnych może stanowić istotne ryzyko lokalnych podtopień.

(akta kontroli str. 320-336)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski 1. Podjęcie działań w celu aktualizacji Planu Zarządzania Kryzysowego Gminy Głogówek oraz Planu operacyjnego ochrony przed powodzią dla gminy Głogówek.

2. Zapewnienie wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego adekwatnego do zidentyfikowanych potrzeb i rzetelnego ewidencjonowania tego wyposażenia.

3. Wzmoczenie działań w celu zapewnienia utrzymania w należytym stanie rowów przydrożnych i melioracyjnych, za których utrzymanie odpowiada Gmina.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 19 grudnia 2025 r.

Kontroler
Remigiusz Rutkowski
doradca prawny
podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Janusz Madej
p. o. Wicedyrektora
/podpisano elektronicznie/